

artéská
studna
karel
šiktanc

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Artéská studna

Karel Šiktanc

(1964)

Znění tohoto textu vychází z díla Artéská studna tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Karolinum v roce 2003 (ŠIKTANC, Karel. *Žízeň; Heinovské noci; Nebožka smrt; Artéská studna*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2003. 195 s. Dílo Karla Šiktance, 1. Československý spisovatel. ISBN 80-246-0785-9.).

§

Text díla (Karel Šiktanc: Artéská studna), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

ŠIKTANC, Karel. *Artéská studna* [online]. 2. elektron. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-798-7 (pdf). Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/31/55/23/arteska_studna.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 9. 5. 2017.

OBSAH

KREV	7
VÍRA	11
VANDR.....	15
MASOPUST	19
PAMĚŤ	23
ODVODY	27
POUŤ	31
VĚČNOST	36
ŠÍLENSTVÍ.....	41

Město za okny bylo bledé a přísné jako soudní síň. Otřel jsem mlhu skla, studené, cizí, ustoupilo o krok, se střech se smekly podmračené kouře. Tak jsem to chtěl: Zimu, aby nezábla. Cizotu, ale v Čechách.

Hotel byl tichý, jen výtah temně, táhle duněl z dálky, v zahradě pod oknem stáli tři muži prostřed stromů, dědek, otec a syn. Na větvích rybízu se třáslo žluté lýko, za plotem, špinavé, chodilo jehňátko. Užaslý, zmatený, hleděl jsem na ty tři, cosi z mé paměti dojatě plakalo, dojatě smálo se – dědek byl sušinka a otec hromotluk, bál jsem se pohledět na syna, co z nás kdo ví, kolik mu kdy je roků? Zahrada šuměla, stáli ještě chvíli, pak zvedl otec kladivo a zatloukal do země kolík. Visel na něm provaz. Dědek ho sebral z listí a skobou na jeho konci, pomalu, důkladně, ryl do země kružnici. Rýha v jeho patách byla temně červená, jako uhranutý opřel jsem tvář o sklo. Syn dole ztěžka překračoval krovavý křivý kruh...

KREV

Zas na všecko co bylo
sám
Zas obcházejí kraj i dům
věrozvěsti
a babky plačky
Sbohem
Chci ticho Zákon
křtu
i zákon zabíjačky

Vrz chlívek Svině
chlemstá sníh
Provaz se plazí po hrbatém blátě
Frajírci vpředu
jenjen podat nůž A slunce
jako holoubě
třese se na špagátě
Krev kouří
Babky na bobku Pára se párá Řezník
bodá
A vrže vrže šibenička
A kape
kape karmínová voda
Třesu se
Svině na kříži Nejčistší
v den své krejcarové smrti

Kolik už je mi?
Šestnáct pryč
Mdlo
Ve vikýřích povětrní chrti
Sad na zadních Jdu
za krví
Stříkla až k višním
nahým jako svíce
Proboha matko! Pusť! Tam
v závěži
Vidíš? Dva rudé střevíčky
baret
a rukavice
Zima se svléká Slyšíš?
Hedvábí
To bolí Ach to bolí
Utíkám Snad mám horečku
Kde nic tu nic Jen hořký dech A
kře
jak parasoly
Sad
zmrz
Jak střelba do vlastních
praskaly větve v černém stehu
Kolik už je mi?
Třicet pryč
Ženy
co se pak svlékaly
malíčkem aspoň
stály v padlém sněhu
A někde blízko bylo cítit krev
A matka z dálky Počkej
Kampak běžíš?
Vracím se Hák A
mokrý kříž
A na něm sníh jak mramorový Ježíš

Mží
V elsinorském tichu kruh Řezník
až k loktům od krve
shýbá se u lavoru
A kruh se dívá Zavilec
A Dub
ATměj
AVímesvý
A Mějsenapozoru
Smál jsem se kdysi Svatá
prostoto! Pryč! Co já tam
v tom svatokruhu?
Už ne
Už sám jdu Nevolán
Řezník Jan Hrůza měl jen krám
a dva psy na popruhu

Za okny
hnízda
Uzly ve větvích
Na šachovnici pěšáci se brání
V Národním
už je asi tma
Hamleta slyším Křičí
„Krev!
Chci myslet jenom na ni.“

*Začali kopat. Vlastně jenom otec, dědek
podával nářadí a syn se rozháněl nohou
po černém kohoutovi, zobajícím v jílu.
Země se otvírala. V mělké jámě se začaly
třepit kořeny, myslel jsem na květinářský
krámk dole v podloubí a na nápis tuší
za dveřmi: ZEM NENÍ.*

*Bylo k večeru a propadalo se slunce,
lopaty, krumpáče blýskaly, na prahu
domu svítilo v hrnci červené zelí. Otec
stál na metr v zemi a syn se díval každou
chvilí na hodinky, dvě bílé kočky
obcházely dlouze vrabčí mrtvolku,
pohozenou v trávě. Stmívalo se. A dědek
stál a hleděl na zahradu jak jezdec
na koně, padajícího v cíli. Vnuk zatřás
jabloní, jablka, žlutá, červená, zatloukla
o zem kulatě a tvrdě...*

VÍRA

Bál jsem se přejít Karlův most
Osudí hvězd
Noc
opilá
četla mi z ruky v převržené sesli
Kamenným lvům tek po slabinách
pot
Valdhorny parků
chraptivě se vznesly

Oplatky světél na jezích
Srdce a kříž
Srdce a kříž
Taky jsem psával nehtem na omítku
Přes Staré Město
kdosi
šel mi vstříc
Kramflíčky
Závoj
Most se třás Drobounce mžilo
na svatební kytku
Nevěsto!
Stála
prostřed soch
Průhledná Bílá Krajková Jak ze sna
paní Colette

Neviděl jsem jí do tváře
Jenom jsem cítil
pláč
co přišel s ní
Jako by zhoustl déšť Jako by
začal bolet
Červené buky třásly tmou
Rozpřáhla ruce Bílý
kříž
Vítr jí trhal závojíček s ramen
Paní!
Sochy se v řadě ohlídly A
tiše
tiše scházely se k ní
Sotva jsem slyšel našlapovat kámen
Špinaví svatí
Tomáš
Juda
Jan
Oči až na kost vymyté
vodou
i krví co se tudy hnala
Nevěsta v kruhu
poklekla
V zádech jí stála černá katedrála
Snad to byl soud
Snad slyšení
Za zdí si drobné počítal
sedmiramenný akát
Déšť
řidl A už
nebolel
Jenom jsem cítil že přestala plakat
Noc
rozpáraná
vlála po žerdích Slyšel jsem
listí

jak se k letu sbírá
Vstala
a vešla do světla
Bože ta tvář! Ten
stesek! Ten
strach!
Skoro jsem výkřik Byla to
má
víra!
Něco mě hnalo uraženě k ní
Vyčítat
Ptát se
Přísahat
Něco nás věčně nutí hrát
nějaké staré drama
Most se mi vzepřel
Svatý
zvedl kříž
Marno je křičet!
Musí přijít sama!

Bíl
zvón A kytka svatební
plavala bílá
po proudu
Žena se mlčky obrátila ke mně
Šla zvolna Prázdné
ruce vstříc
Slunce jak žitavská cibule
žlutě se dralo z promáčené země

Druhý den ráno bylo nebe nízké a z dř se kouřilo, zahrada, polonahá, svolékala se z kůry – mha přede mnou, mha za mnou. Otevřel jsem okno, prvním, hotel ještě spal, z polí se nesl nářek koroptví a ze dvora pach ostříhané vlny. Muži vstupovali do sadu, už jsem je čekal, nesli dvě dřevěné kozy a válec s klikami a na provaze kýbl, žena u dveří za nimi volala, ale neohlíželi se, jen dědek si cosi od včera připomínal v chůzi.

Stavěli rumpál. A zdola bylo slyšet cinkot talířů a vidliček a nožů, nechtěl jsem poslouchat, čekal jsem na první zatočení klikou, věděl jsem, že to bude syn – znal jsem tu pýchu a tu nedočkavost dobře.

Okov se sunul nahoru a dolů, otec kopal, nahoře vyklápěli hlínu. Mlha se tratila, někdo šel kolem plotu, veselý, a hvízdal. Rumpálu druhý hlas vysoce, tence ze zahrady skřípál...

VANDR

Svatého Jiří
Zem se otvírá
Pojď
Najdem v trávě keltský hrob
a srpy dědků v bronzované tůňce
Syn ze sna pláče Hrob má
z kamenů
dokolakolem značený
kruh Slunce

Rodová řeči seker spon a dýk!
Hovořím s předky Země
hřmí
Měsíc jak šavle vbod se do jezera
Co je to se mnou?
Chci jít nazpátek
A není dům
A není ves
A není nic
co bylo ještě včera
Je ráno
Strouhy bez brýlí Z luk mává
tráva
otce Renoira
Jdem tři po širé silnici
Syn křičí Žena

naboso
Hrká nám v patách stará polní kára
Jsme směšní
V městech svítí sklo
V kordonech růží lezou bílí šneci
Plátýnko písků
A my
na řetěz
Na káře fůru nesmyslných věcí
Kříž s Kristempánem
Vějíř
Kadidlo Rodinné šperky
na polštářích vaty
Zákoník fízlů
Helmy plné děr
A frak
A fangle antoušek A v kufru
handgranáty
Asfalt se máčí
Syn chce
na koně
Nesu ho Krtci
v ovísku se šklebí
Den
noc
a den A tisíc dní
A jenom štěrk A jenom prach A ptáci
proti nebi
Neplač
má láska Bude-li tě zábst
já obléknu tě na noc
třeba do kapradí
Kára je těžká Kde však
na zemi
tak vymyté tak stříbřité
složit své harampádí?
Řetízek

chrastí Kola dřou
Chlorové vápno smrdí v sudě
Nikdo nic nechce Ani
zadarmo
A tichá městská muzea
jsou plná rzi až k půdě
Jdem
Za rží
krouží letadlo
Stín v kamenové vodě plaší ryby
Pot studí Hledím
na syna
A náhle vím A směju se
Tobě se vandr líbí!
Kývá
A žena zpívá si
Aleje v černém jdou nám vstříc
jak veselkoví hosté
A já si zvykám
Snít
a dýchat prach
A měřit v chůzi
na zdech
jak syn roste

Jdem
Jednou za rok zaprosíš
Holoubku
zaleť k bronzované tůňce
Stanu a smeknu V očích
hrob
Vše krásné co v nás umřelo
tam leží
v kruhu Slunce

Po poledni už nebylo otce vidět. Dva zbylí zmlkli, vzdálení, dědek jen věčně přehazoval hlínu a vnuk, opřený o kliku, ryl něco prstem do kmene a kašlal.

Révové dřevo vrzalo si u zdi, strakatý pes se líně třel u boudy o řetěz. Asi po hodině spustili do jámy žebřík a otec vylezl, zpocený, a dlouze, lačně kouřil. O něčem tiše hovořili, chvíli, pak otec zahodil dlouhým obloukem cigaretu a slézal zase dolů.

Práce se protahovala. Prodlevy rumpálu byly delší a delší, namísto hlíny trčely z kýblu pláty břidlice. Dědek ji bral do rukou a ukazoval vnukovi. Ten zaklesl kliku a shýbal se k hromadě, odlupoval třísky a dlouho je prohlížel, škrábal do nich a tloukl s nimi o kolečko – jako by nevěřil. Byl mi v tu chvíli nečekaně blízký, maní jsem vytáhl kalendář a hledal datum tohoto dne, ač jsem měl jistotu, že je znám přesně. Bylo Marie, čtortek, dvanáctého září. Bába a sestra měly svátek...

MASOPUST

Čekal jsem přátele
a přišli
cizinci
v náruči ovečku a suchý pugét břízy
Komínek nad plotnou
měl na kloubu pár slz
Ovečka měla
oči
Mony Lisy

Má stará bído
vyznat se!
Vítr má šavli Šťatý déšť
Maškarním koním svítí hřívá
Masopust
starý tisíc let
Šaškům se řine po srdcích
vodička krvácivá
Stmívá se Klečím
na okně
Košile z první měšťanky mě škrtí
Orion
bliká Rytíř ve stříbře
do noci běží za kosičkou Smrti
Umírám žízni
Hřeby v kolenou

„Tu máš!“
Smrt v letu podává mi svíci
Vosk vře
Čí je to? Její?
Jeho?
Má?
Třese se ve vichřici
Třesk fanfár Půlnoc
rozsvěcí
Podveden
pláču
Had se svléká z kůže!
Král v saku! Apač bez pera!
Hromnička z rukou padá mi
plamenem do kaluže
Rytíři pomoz!
Pozdě
Buben hřmí
Hrbáček z mlýna zdvih stříbrné hledí
Smrt si rve rubáš Anna Plávková
kosičkou mávla na sousedy
Dědičná bído! Po sté
zrazený
soudím se s otcem i o barvu trávy
Co je to déšť?
A co je smrt?
A jedno město
proč mi nejde z hlavy?
Petrohrad
Spí Noc
na zaspí
Kdosi hrá v patře na tesklivé čelo
V hotelu šero Pokoj
dokořán
Šacuje průvan
u zdi
mrtvé tělo

„Vandráci!“
Správce přeběh sň
Služtičky pláčou že už musí vstávat
Lakýrky v koutě
paty u sebe
Na křivé zídce kufr plný kravat
„Už dost!“
Milicionář za stolem
ohryzkem tužky škrtá v protokolu
Už dost Už jenom
porvat se
o prostěradlo přes mrtvolu
Je ráno
Hvězdy nad Něvou Práskají biče V saních
kůň se vzpíná
K slavnostní síni!
Samet!
Pochodně!
A
stráže nesou táním hvězd
Sergeje Jesenina

Cizinci
sbohem Děkuju
Prosoudím všechno
co mi ještě zbývá
Hrbáček
rytíř stříbrný
pad za humny den po válce
Smrt
je prý šťastně živa

Těšil jsem se na páteční ráno. Ještě před týdnem bych si byl připadal pošetilý a směšný, teď ne, bylo to všechno jak tisíciletá hra, v které mi náhle přidělili roli. Hrál jsem ji rád, odřící nebylo v mých silách.

Stáli už v zahradě, otec měl promáčenou košili a dědek mu nesl ocelovou špičku a palici, pochopil jsem teprve po hodině, když z jámy stoupal první kýbl. Byl plný kamene, dědek ho zvrhával pomalu, jako by naslouchal jeho padání, a pokyvoval hlavou.

„Černá skála.

Pod tou bude dobrá voda,“ řekl a já si tu větu po něm opakoval nejmíň desetkrát, byla z klínového písma, ze starých vánočních her, zdálo se mi, že ji dědek podává vnukovi jako platanovou mísu...

PAMĚŤ

Zase to třaská Zas
je hon
Zas muchlám v rukou starý vzkaz
François Mauriaca
„Svět třeba trefit do srdce“
A kropím práh Bud' proklet
strach
co v dešti střel nám broky krad
jak straka

Je poledne
Zní smutný zvon
Pár prchlých psů
a flintiček
zas nakvap v polích sklízí
Zavírám okna
Šátrám
po dětství Kolovrat paní Němcové
má potrhanou přízi
Odpusť mi otče
Nechci dům
Odkož mi jen tu moc
co tu má každá stěna
Od sklepa k půdě
třicetjeden krok
Ve sklepě mokrý rýč Na půdě

v plachtách
suchý kašel sena
Pravdy
a lži
Stojí mi v řadách na dvoře
jak bryčky bez kobylek
V šejtroku
sem tam vajíčko Tep skořápek A
tchoří houf
už větrí teplý bílek
Spím
jako lesy ve stoje
Dohazovači na prahu
si smlouvají mou cenu
Je libo
věrnost z rozumu?
Bylo by libo
lože bez prstenuů?
Mám
paměť
Čte mi po nocích
i parte bělostná
i černé křestní listy
Je slyšet stromy
Padají
A sdírají si z mokrých kor
křivopřísežné listí
Jen
čas
Kdo tu co rozkrade?
A kdo tu co kdy prodá?
Pavlovský lom
Sto pater kamene
A z ran se hrne železitá voda
Jen
čas
Kořeny dubů zvedly zem

a trhají zdi u veřejí
Balvany leží bez hnutí
A v mramorových potocích
lososi
krvácejí
Družbové
sbohem!
Jsem už zadáný
Říkám to s pýchou
která někdy bolí
Svět pode mnou je samý hrob
A ve vesmíru
tisíc hlav
jak v melounovém poli

Kolovrat
vrže Svítím
noc co noc
Nít po niti se do provazu splétá
Deru se po něm
k tichu hor
Nabiju blízko u nebe
Zamírím
k srdci světa

Byli nervózní. Dědek kroutil hlavou a syn uplivoval, otce bylo vidět až k večeru, vylézal ztěžka, košili přilepenou na kůži. Krčil rameny a usedal na kolečko, hlavu mezi koleny. Syn se po něm zaraženě díval, pak se rozběhl k díře a napřáhl nohu k žebříku, dědek i otec něco křičeli, ale neposlouchal, světlounká tma se nad ním rozkryla jak deštník. Už mu nebránili, nebylo důležité, bude-li tam co platný, nechali gestu na pospas tu chvíli odpočinku.

Pak se to stalo. Ze země bylo slyšet křik a smích, syn stál na žebříku a mával rukama, dědek utíkal k domu a pes mu štěkal vstříc jako pominutý. Podávali si starý otlučený lAVOR – bylo to zbytečné, nikdy předtím to jistě nedělali, ale kluk to tak chtěl a oni to přijali jak zákon. Stoupal po žebříku, v lAVORU na prsou lehce mu šplouchala zrzavá proní nalezená voda...

ODVODY

Rekruti z Unhoště
dnes v noci ze sna
slyšel jsem to zas
Koťátko Lísek Mokrohajský Mucha
Stařena v černém stála za okny
Slečinko kterou
než nás odvedou?
Kanárčí smích Byla
hluchá

Den
podkovaný
Šli jsme tři a tři
Lvi královští se v cirku líně zvedli
Ráz
dva
Les rostl do nebe
Jean Valjean
pecen pod paží
pyšně se klaněl na nejvyšší jedli
Co nám kdo může?
Vrby nevrby
zdravili jsme jen psy
Marně se smálo mydlinkové město
Starosta vzadu
dýchavičný

řval Svět
malomocný
poklekal
Stačilo jedno ranhojivé gesto
Už je to dávno
rekruti!
Už každý z nás
má nějakou tu šarži
Už jsme si zvykli
na krok s muzikou
A na řemen
A na smutek A
na lži
Už je to dávno Dneska
den co noc
v bubínku švestek modrých stromořadí
strojíme za vsí
dětem na očích
parádní
teskný
pohřeb svého mládí
Zapřáhnem osly
V poli hrobeček
Odpusť nám pámbů
ministrantské hříchy
Mladíčci v rakvi jsou nám podobní
Ves bodře tleská Hosti pláčou
smíchy
Houf prvních lásek
Po zem smekáme
„Soustrast! Ach,
dámy!“
Trubka táhle zazní
Družičky v plavkách Věnec
z heřmánku
„Poslední sbohem, milovaní blázni!“
Jdem spát

Kocourek u nohou
Smějem se do tmy Jsme už
velcí lidé
Už víme Stačí
jeden verš A jeden stůl
Jen když tu po nás
namouduši
zbyde
Kýváte
Pánku Sychro Šedivý
Máte svůj dům Svůj
čas Svůj
metr země
I já
Však na to
věřte nastokrát
já kamarádi kašlu
Slyšíte mě?

Je máj
Jsem po sté odveden
Jdem vsí A Zhoř A Nebojsa
rýpou mě v marši ze stran do ramene
Lvi řvou Mám v kapse
tisícjeden verš
Schovej je otče! Zítro
pozítří
hodím je do plamene

*Ráno bylo z laciné sypkoviny, křiklavé,
drsné, studně plná vody. Dvakrát ji
vybrali a dědek nesl tácek – láhev, tři
skleničky a*

*„To se musí zapít!“,
vítr jak nápověda krčil se ve křoví.
Rozkročili se, v kostele kdosi ladil,
varhany hřměly jako objednané, otec
pil pomalu, syn okázale rychle a dědek
napůl se sadem – půl číšky vylil do
propadla studně.*

*Znal jsem ten pohyb. Byl z rozhovoru
starců se zemí, žárlivě jsem si v dětství
přál se mu naučit, však odrostl jsem –
a pak už jsem se styděl...*

POUŤ

Hvízdalo se
Střílelo se
Šachtě Anně vlálo v bráně
lupeničko z lípy
Přemyslovska ves se smála
Šel tu jeden
ryl do dveří
srdce
a v nich šípy

V haldách šilhal mokrý uhel
Cirkusáčci
smutní koně
kousali se v proutí
Deset hodin
Z šachty Anny
havíři šli
celí slepí k rozsvícené pouti
Valčiček
A kolo štěstí
„Dědci sólo!“ zvaly holky
z kolotoče při zdi
Šklebili se že jsou staří
Že jdou spát
Pak jeden z houfu
předplatil tři jízdy

Sedm
schůdků
Pušky ztichly Laň
brok v boku
prostřed skoku
V řetízcích to staře skříplo
Houpalo se
vzpínalo se
táhlo k zemi tisíc roků
„Proč osud dává...“
Kroužili A neslyšeli
dole ves
jak ječí Sláva!
„tak málo lásky nám...“
Jak se těší
kdy se dědkům
začne v luftu točit hlava
Vítr
klel Jak by ho tloukly
Na dranc
tma Jak sinala by
dědkům pod nohama
Co to bylo?
Třásli
nocí Chytaly jim
na nebíčku
vlasy jako sláma
Utrhnou se!
Kristepane!
Kříž A kříž A někdo
vzlykl Někdo
zavrával
Druhý
Třetí
Zem se zhoupla Kolotoč se nad vsí koulel
jak skleněný korál
Co to bylo?

Sad se kácel Ženské v koutě začal škrtit
bábin medailonek
Polena se sula z metru
V kostelíku
hluchý
zvonil ministrantský zvonek
Co to bylo? Oslům v boudě
tříštilo se
sypalo se
sklo z madončích očí
Domky stály
střechou v zemi Na dřevěných
na koníčkách
měsíc
bledý kočí
Lesy klekly na hrách suků
Voda lezla po kolenou
zpátky na stavidla
Zvon
a zvon
Pak skříply brzdy
Krouživý pták Noh se vracel
Padala mu křídla
Co to bylo?
Pušky třeskly Zem
jak prve mlčenlivá
pod nohama zábla
Někdo proklel
pánaboha Někdo volal
ďábla

Bila půlnoc Stál jsem v křoví
Viděl jsem
jak pot se řine
z husí kůže stromů
Shýbly se
a rozestoupily

Dědci
v zádech zlobu hrobů
loudali se domů

*Obešla mě radost. A jako vždycky stálo
jí v patách i zlé tušení – zavřel jsem oči,
předem smířený, že se mi vše jen zdá, že už
to všechno kdysi dávno bylo. Ale skřípalo
kolečko a zatlouklo to v zemi – pískové
kachny sypaly se ke dnu. A skruže duněly
a dřely řetězy, připomněl jsem si starou
krev, hrnula se mi z kloubů, lízal jsem si ji
potají ze strachu před otcovým
smíchem. Býval to divný smích, nikdo se
pak mým ranám tak smutně rád už
nesmál.*

*Vzhlédl jsem do šera, poslední skruž
trčela bíle z hlíny, otec, dědek a syn ji
kladli důstojně, jako by korunovali zemi.
Hučelo ve višních a hnal se křivý déšť,
z vysoka do studně padala po hlavě,
maminkou vybraná má oranžová hvězda...*

VĚČNOST

Bylo k půlnoci
A stavěl
Malý Vůz A žena se schůdků
skočila do kaluže
Nahá
a bíla
Park se třás Na dvorku za zdí
krvavá
visela ovčí kůže

Vyl pes A noc
jak Colosseum Za ženou
tmou
se koulela
staniolová luna
Klekl jsem před ní
Smála se Pust'
blázínku!
A ve hvězdách
prášila kalafuna
Chtěl jsem ji zdržet Bosa
přešla práh
Špičatý stín se zmítal na roletě
V patře zněl klavír
pana Martinů
Rozluč se

Pojď
Já dám ti verš
co navždy přežije tě
Bál jsem se dýchat
Pod oknem spal syn Má láska
ze sna
ptala se proč prší
Zdviž
náměsíčná
tloukla po patrech
A žena bíle hořela
v ohnici na návrší
Svívalo
Byla neděle Z remízků
táhlo po kraji
chraptivé kuropění
Znělo jak pláč
Jak střelba z děr Jak ariston Jak
kochtání
A žena řekla
Netrap se
Už ti to na nic není
Byli jsme sami
Hřímalo
Blesk modře práskal do koní
Kolčavky metly jahodovou stoku
Má sladká hrůzo!
Jméno tvé?
Žena mi v patách šeptala
nějakou krásnou
cizí
věčnou sloku
Nechtěl jsem slyšet
Slepý král
z nahoty jsem ji svlékal mezi stromy
Na rukou jizvy
po řadrech

U srdce slepou patronu
paměti v bezvědomí
Dokořán
země
Šli jsme den a noc
Zelený vítr
po polích
kutálel hlávky brunšvického zelí
Tma na klíč
v domku nad jezem Má zlá! Má
bílá! Bláhová!
A zima
ze všech světa stran
civěla pod postelí
Bylo mi
k pláči
Bez konce
rovnala při zdi kvítkované lože
Slyšel jsem vlaky
Hvízdaly
A podlízavá
na zídce
blýskala čepel nože
Ještě jsem nikdy nezabil
Domek se chvěl
Až po hroby
rozhoukala se země
Na loži hladkém
studeném
ležela mrtvá a v ní verš
co navždy přežije mě

Smekl jsem
Šel jsem ke dveřím
Třeba jen spí
Třeba se za mnou dívá

Otočil jsem se V prsou
stála krev
Krev
panebože!
Ona byla živá!

*A pak už byla neděle a dědek byl v zahradě
proní, obcházel studnu v dlouhých
kruzích, sám, tesklivý – rozuměl jsem
mu, i mně bylo jak bych se měl loučit.
Myslel jsem na to bez konce i potom,
když přišli otec se synem a spouštěli
trubky a šroubovali pumpu – všechno
dobré, skončené, jak by nás obdarovávalo
i olupovalo zároveň, celé to štěstí je nám
dovoleno vždy jen potěžkat, jak putovní
pohár. Jak ale jinak? – dědek už to ví,
vnuk o tom, zaplatpámbu, nemá ještě
zdání.*

*Zahrada voněla, v hlíně a v kamení na
tisíc šlápot deště, nad studnou drze
zelená leskla se nová pumpa. A žena
volala k obědu a v kapli zvonili, muži šli
v řadě ku brance a ohlíželi se a smáli se
– kroužilo letadlo a hotel bouchal
dveřmi. Slunce mě na prsou hřálo i tlačilo.
Div jsem se nesmál a div nerozplakal...*

ŠÍLENSTVÍ

Lůj v botách
garnisona lesa spí
Zima jde po vsi s fialovým světlem
Lasička hltá z napajedla
sníh
Podhradí strmí v nebesích
jak vystřihovánky
Jak
Betlém

Byl jsem tu?
Nebyl?
Psi se třou A děti mají
pláč
a smích
a oči nebožtíků
Z jezírka práší
První láska má
jak tenkrát
na dvou brusličkách
utíká po rybníku
Led skřípe Prší šeríkový sníh
Upadne Umřu
Bledý
couvám ke zdi
Šílený Jakub z mlejna běží vsí

Zrcadlo v rukou
chytá první hvězdy
Smál jsem se
Věšel po nocích
rmenové věnce na klášterní skobu
Na prášek uschly Krouží
v povětrí
Pozvedám v humnech padlý kříž
a klekám k jeho hrobu
Co je to
šilenství?
Zoufalý z prodlev u brodů
sám
bílý kůň se zapřahám
do maringotky světa
Z artéských studní páchne jód
Budí mě
budí ze spánku
staříčká
dívčí
osvětimská věta
„Zkoušeli jsme jíst trávu,
ale co to je
pár metrů louky pro tisíce lidí?“
Utíkám před ní Není
kam
I bledý pomník Chopinův
má mrtvé oči z usazené slídy
Odpusť mi blázne
Rozumní
smějem se vráskám na prazích
a písmu dešťů na okenní římse
Jsou noci
staré třicet let
Jsou na nich slzy matčiny
o nichž už nedovím se
Sněží

A saně
splašené
s lebkami padlých po mohylách jezdí
Hledím jim do děr po očích
V bábíně starém zrcadle
drápkem se chytly
zmrzající hvězdy
Odpusť mi blázne
Neuměl jsem číst
z Goghových nebes promáčených dešti
Zvon
zní
Co je to šílenství?
Souhvězdí křivé jako nůž
bez konce mi je v amalgámu
věští

Strach?
Ne jen úzkost z marnosti
Zoufalství
že mi po kapsách
zbyde jen na muziku
Hřmí maringotka světa
tmou
Děti ji ve snách hlídají
očima nebožtíků

*Město za okny bylo tiché a vlídné jako
večeřadlo. Otřel jsem mlhu skla, pokorné,
postoupilo o krok, k modrému balkónku
na prvním poschodí měkce se
třely nahé pruty větví. Tak jsem to chtěl.
Nesmířen, smířit se. Vracet se beze
všeho.*

*Hotel byl pustý, výtah stál, viděl jsem
dveřmi dokořán nad hlavou něčí boty.
V zahradě pod oknem šel celý v černém
syn. Listí se valilo, zastavil u studny,
sváteční, troufalý, pak dlouze zapumpoval.
Stříkala voda, rezavá, pak opukově
bílá, díval se na ni, tekla rigolem a pěnila
a smála se, sklonil se pod rouru a žíznivě
ji hltal.*

*Cítil jsem svůj stesk, padal mi k nohám
jako krajkované prádlo, sbíral jsem je
a házel do kufru ke košilím a knihám.
Zavřel jsem skříň a utáh kohoutky,
však ještě ve dveřích a ještě na schodech
slyšel jsem za zády hrčet a klopýtat po
kameníčku vodu.*

Karel Šiktanc
Artéská studna

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání (elektron. 2. vyd., 1. vyd. v nakl. Karolinum)
Verze 1.0 z 9. 5. 2017

ISBN 978-80-7532-798-7 (pdf)